

RSNO

SCOTLAND'S NATIONAL
ORCHESTRA

Fuaim a' Chuain

Goireas Ionnsachaidh:

**Ciamar a bhios sinn
a' cleachdadh a' mhuir?**

MARINE
CONSERVATION
SOCIETY

© Sam Deng via Unsplash

Ciamar a bhios sinn a' cleachdadh a' mhuir?

Cuspairean sgoile:

Saidheans, Cruinn-eòlas,
Litearrachd agus Gàidhlig,
Teicneòlas, Saoranachd

Aois 7-11

Ceanglaichean a' Churraicealaim:

Am buaidh a th' aig daonna, Gnìomhachd
eaconomaigeach, Goireasan Nàdarra, Biadh, Obair
Buidhne, Taisbeanadh, Dealbhachadh

Prionnsapalan Litearrachd a' Chuain:

6. Tha daoine agus a' chuain ceangailte ann an dòighean
do-chreidsinneach

Amasan Ionnsachaidh:

- Is urrainn dhomh sgrùdadh a dhèanamh air na buanachdan agus eas-bhuannachdan a th' aig gnìomhachasan agus gnìomhach air a' chuain
- Tha mi a' tuigsinn gu bheil diofar bheachdan aig diofar bhuidhnean (luchd-ùidhe).
- Is urrainn dhomh ag obair ann am buidheann gus fuasgladh fhaighinn air rudeigin
- Is urrainn dhomh sgoilearan eile a bhrosnachadh gus pàirt a ghabhail anns an iomairt-sgoile

Goireasan sa Phasgan:

Ciamar a bhios sinn a' cleachdadh a' mhuir? Faidhle Fiosrachaidh
Dè an gnìomhachas? Cairtean
Duilleag-obrach air gnìomhachasan na mara
Postair Gnìomhachasan na Mara

Goireasan a bharrachd:

- Pàipear mòr
- Pinn/peansailean dathte
- Bùird-ghil

Ceum a h-aon Cùl-raon

Tha an cuan againn cudromach airson iomadach adhbhar àrainneachdail, sòisealta agus eaconomaigeach.

Air sgàth seo, is urrainn do gnìomhachdan aig a' mhuir a bhith trang le coimhearsnachdan cladaich, gnìomhachasan, luchd-cleachdaidh chur-seachadan agus fiadh-bheatha uile a' farpais airson àite. Bidh seo a' cur cuideam mòr air goireasan cladaich, còmhstri eadar luchd-cleachdaidh, agus buaidh air àrainnean fiadh-bheatha. Tha barrachd fiosrachaidh ri fhaighinn ann an [Ciamar a bhios sinn a' cleachdadh a' mhuir? Faidhle Fiosrachaidh](#).

Gus co-theacsa a thoirt seachad air carson a tha an cuan cho cudromach, cuir crìoch air an leasan air [Sealladh farsaing a' chuain](#).

Ceum a dhà Toiseach Tòiseachaidh

10 mionaidean – Sealladh farsaing air gnìomhachdan na mara

Iarr air na sgoilearan bruidhinn gu luath air diofar dhòighean anns a bheil sinn a' cleachdadh a' mhuir. Cleachd na freagairtean a thug iad dhuibh gus cuspair an leasain a thoirt a-steach agus airson beagan beachdachadh a dhèanamh air.

Minich gu bheil tòrr buidhnean ann, no luchd-ùidhe, a bhios a' cleachdadh a' mhuir. Tha seo a' gabhail a-steach riaghaltasan, iasgairean mòra is beaga, gnìomhachasan turasachd, buidhnean neo-riaghaltasach na h-àrraineachd, a' choimhearsnachd shaidheansail, luchd-còmhnaidh, agus cuid de ghnìomhachasan malairteach.

Ceum a trì Gnìomhan

Gnìomh 1: 15–20 mionaidean – Dè an gnìomhachas?

Roinn an clas ann an 8 buidhnean agus bheir seachad aon de na cairtean [Dè an gnìomhachas?](#) do gach buidheann. Minich gu bheil buannachdan aig gach gnìomhachas do dhaoine, ach gu bheil buaidhean àrainneachdail co-cheangailte ri gnìomhachdan aig muir cuideachd. Anns na buidhnean aca, bu chòir do na sgoilearan an cairt aca a leughadh gus feuchainn ri tomhas a dhèanamh air dè a ghnìomhachas a tha e a' bruidhinn mu dheidhinn. Bu chòir do sgoilearan sgrùdadh a dhèanamh air rudan matha (m.e. biadh, lùth, luach eaconomaigeach, obraichean) agus rudan dona (m.e. sgrios don àrainn tro bhith togail rudan, call ghnèithean, truailleadh) mun gnìomhachas aca. Faodaidh sgoilearan a' tòiseachadh le bhith a' cleachdadh an fhiosrachaidh air na cairtean agus a' cuir na beachdan aca fhèin ris. Gus do chuideachadh le bhith a' stiùireadh sgoilearan, lorg barrachd fiosrachaidh anns am [faidhle fiosrachaidh](#).

Gnìomh 2: 30 mionaidean – Buannachdan is Eas-bhuannachdan Gnìomhachas na Mara

Thoir seachad duilleag-obrach [Gnìomhachasan na Mara](#) do gach sgoilear agus seall dreach didseatach de [phostair Gnìomhachasan na Mara](#) air a' bhòrd gheal mòr. Bu chòir do gach buidheann taisbeanadh luath a thoirt seachad mun gnìomhachas aca, ag innse do dhaoine eile mu na rudan matha is rudan dona a ionnsaich iad ann an Gnìomh 1.

Airson gach taisbeanadh, bu chòir do sgoilearan eile aon rud math agus aon dona a sgrìobhadh ri taobh a' ghnìomhachais air an duilleag-obrach. A rèir aois no comas na buidhne, dh'fhaodadh tu seo a sgrìobhadh air a' bhòrd airson na sgoilearan a chopaigeadh no dh'fhaodadh iad taghadh dè an rud math/dona a sgrìobhas iad bho bhith ag èisteachd ri taisbeanaidhean na buidhne.

Ceum a ceithir Dùbhlán

45 mionaidean – Lùghdachadh buaidh tro ùr-ghnàthachadh

Anns na h-aon bhuidhnean, bu chòir do sgoilearan a' smaoineachadh agus a' beachdachadh air dòighean far am b' urrainn don ghnìomhachas aca a' bhuaidh aca air an àrainneachd a lùghdachadh. Brosnaich sgoilearan a bhith a' smaoineachadh gu cruthachail agus a' tighinn suas le innleachdan ùra gus taic a thoirt dhaibh leis a seo. Bu chòir dhaibh postair a dhealbhadh den ghnìomhachas aca, a' gabhail a-steach cuid de phrìomh rudan matha/dona bho Gnìomh 1. Bu chòir don phostair fòcas a chuir air beachdan agus innleachdan na buidhne aca gus buaidh a' ghnìomhachais air àrainneachd na mara a lùghdachadh.

Ceum a còig Sùil air ais

5 mionaidean

Carson a tha e cudromach smaoineachadh air beachdan bhuidhnean eile a bhios a' cleachdadh a' chuain? A bheil thu a' smaoineachadh gu bheil e cudromach an cuan a dhìon? Carson? Ainmich aon dòigh anns am b' urrainn do gnìomhachas na mara am buaidh aca air an àrainneachd a lùghdachadh.

Ceum a sia Sùil air adhart

Gus tuilleadh rannsachadh a dhèanamh air gnìomhachasan iasgaich, cuir crìoch air an leasan, [Trobadh a dh'iasgaich](#). Rannsaich mar as urrainn dhuinn bith-iomadachd a' chuain agus goireasan luachmhor a dhìon san leasan, [Dè a th' ann am MPA?](#)

Ciamar a bhios sinn a' cleachdadh a' mhuir? Faidhle Fiosrachaidh

Seirbheisean nàdarra a' chuain

Tha an cuan na shiostam taic a tha deatamach don phlanaid againn.

- Tha e na phàirt mòr de **chearcall na h-uisge**
- Bidh lusana na mara agus algach a' dèanamh còrr air 50% den **ocsaidean** a bhios sinn a' cleachdadh gus anail a ghabhail
- Bidh àrainnean na mara a' cuideachadh le bhith a' stòradh **carboin**, rud a tha air leth cudromach anns an t-strì an aghaidh atharrachadh na gnàth-shìde
- Bidh an cuan a' riaghladh ar siostaman gnàth-shìde agus **an sìde**
- Bidh àrainnean a' chosta a' cuideachadh le bhith a' **dìon** coimhearsnachdan cladaich agus bailtean bho stoirmean is tuiltean le bhith a' lùghdachadh lùths nan tuinn

Minearaich (eelgrass)
© divedog via Shutterstock

Fidichean (Salt marsh), A' Chuimrigh
© James Hime via Shutterstock

Goireasan a' chuain agus cleachdaidhean daonna

Tha an cuan a' toirt dhuinn mòran ghoireasan a bhios sinn a' cleachdadh nar beathanan làitheil, bho biadh is cungaidhean, gu connadh is dealain. Tha na ceudan de dhaoine ag obair ann an gnìomhachasan na mara. Le àireamh-sluaigh a' fàs, tha an t-iarrtas air goireasan na mara air àrdachadh cuideachd. Is dòcha leis gu bheil an cuan cho mòr, nach eil sinn buileach a' tuigsinn am buaidh a th' aig daoine air, ach chan eil na goireasan seo gun chrìoch agus ma chleachdas sinn cus, bidh droch bhuaidh air na h-eag-shiostaman na mara. Leugh air adhart gus barrachd ionnsachadh mu na diofar dhòighean anns a bheil sinn a' cleachdadh a' chuain.

Ciamar a bhios sinn a' cleachdadh a' mhuir? Faidhle Fiosrachaidh

Gnìomhachasan a' chuain	Cleachdaidhean daonna	Bagairtean
Biadh na Mara	Tha billeanan de dhaoine air feadh an t-saoghail a' cleachdadh biadh na mara airson airgead fhaighinn agus mar biadh airson ithe.	Bidh cus iasgaich a' toirt buaidh air sreathan bìdh na mara agus bith-iomadachd, agus bidh seo a' toirt air àireamhan na h-èisg a bhith a' tuiteam. Is urrainn do dhòighean iasgaich droch mhilleadh a dhèanamh air na h-àrainnean aig grunn na mara. Is urrainn do tuathanachas èisg buaidh a thoirt air an uisge againn, agus a' sgaoileadh galairean agus parasaiten gu èisg-fhiadh.
Ola agus gas	Tha 99% den ola is gas a bhios sinn a' cleachdadh san Rìoghachd Aonaichte a' tighinn bhon mhuir. (1) Tha an gnìomhachas a' toirt obair do mu 300,000 dhaoine san Rìoghachd Aonaichte agus tha e cudromach don eaconamaidh (2)	Faodaidh drileadh airson ola is gas a bhith na chunnart mòr, bho bhith a' togail àrd-ùrlaran, a' gluasad rudan, a' cruthachadh loidhnichean pìoba agus tro dòrtadh ola a tha air leth millteach don àrraineachd. Tha uallach air a' ghnìomhachas cuideachd airson a bhith a' sgaoileadh gasaichean taigh-glainne, a bhios a' cur ri atharrachadh cliomaid a tha a' toirt droch bhuaidh air a' chuain.
Luingearachd	Tha 95% de na stuthan a bhios a' gluasad a-steach agus a-mach às an Rìoghachd Aonaichte air a ghiùlan aig muir. (3) Bidh 20.7 millean luchd-siubhail eadar-nàiseanta a' dol tro phuirt na Rìoghachd Aonaichte gach bliadhna (4)	Faodaidh luingearachd truailleadh fuaim a dhèanamh, eimiseanan, ola a dhòrtadh, truailleadh sgudal aig muir agus truailleadh ceimigeach. Faodaidh luingearachd cuideachd cron a dhèanamh air an àrainneachd tro acarsaid, longan-briste, agus nuair a bhios iad a' toirt buaidh air mamalan mara mòra. Tha luingearachd cuideachd a' gluasad ghnèithean neo-dhùthchasach tro uisge balaiste (nuair a bhios bàtaichean a' stòradh uisge gus cuideam a' bhàta a cumail sàbhailte). Faodar an t-uisge seo a' dol am broinn a' bhàta aig aon àite agus an uair sin a chuir a-mach ann an àite eile, a' ciallachadh gum faod beathaichean beaga agus planntaichean san uisge a ghiùlan gu àiteachan ùra. Faodaidh biofouling - cruinneachadh de phlanntaichean is bheathaichean air slige a' bhàta - cuideachd gnèithean neo-dhùthchasach a ghiùlan gu àiteachan ùra.

1. wintershalldea.com 2021
2. Oilandgasuk.co.uk 2021
3. Foresight Future of the Sea 2018
4. Department for transport 2020

Ciamar a bhios sinn a' cleachdadh a' mhuir? Faidhle Fiosrachaidh

Gnìomhachasan a' chuain	Cleachdaidhean daonna	Bagairtean
Treudaich na mara	Thèid gainmheach is greabhal a thogail bho ghrunnd na mara gus stuthan togail a dhèanamh, airson dìon cladaich, agus gus doimhneachd nan slighean luingeis àrdachadh.	Bidh sgrìobadh a' dèanamh cron air coimhearsnachdan de phlanntaichean is bheathaichean air grunnd na mara far a bheil iad a' togail an stuth agus gan chuir sìos a-rithist.
Tuath gaoithe far-chladaich	Bidh lùths na gaoithe aig muir a' toirt dealain ri 4.5 millean dachaigh sa bhliadhna (5)	Faodaidh togail thuathan-gaoithe milleadh a dhèanamh air àrainneachdan na mara, gnèithean imrich, agus a' cur ri truailleadh fuaim.
Malairt uisgeadan èisg	Tha uisgeadan èisg aig timcheall air 2 mhillean neach air feadh an t-saoghail, is tha an luach timcheall air £237 millean ann am malairt uisgeadan èisg (6)	Tha gnèithean sgeillean corail a' dèanamh suas a' mhòr-chuid den mhalairt uisgeadan èisg. Faodaidh cruinneachadh nan gnèithean seo a bhith gu math millteach don àrainn agus do na h-èisg eile. Tha cuid de na h-èisg seo ann an cunnart a dhol à bith.
Turasachd	Tha 60% de shluagh an t-saoghail a' fuireach taobh a-staigh 60km bhon chosta, agus bidh mòran dhaoine a' cleachdadh tràighean agus uisgeachan cladaich airson cur-seachadan agus turasachd. Tha turasachd cladaich na àite-beatha cudromach dha mòran dhaoine san Rìoghachd Aonaichte agus tha e na bhuannachd don eaconamaidh.	Faodaidh cuideam bho leasachadh cladaich agus gnìomhan cur-seachad cron a dhèanamh air àrainnean. Faodaidh gnìomhan air a' chuain, mar bhàtaichean, ola a leigeil gun fhiosta, milleadh a dhèanamh air àrainnean grunnd na mara agus a' cur ri truailleadh fuaim. Tha leasachadh cladaich air tìr a' lùghdachadh raointean de dh'àrainnean nàdarra aig a' chladaich. Tha an lùghdachadh seo a' dèanamh cron air bith-iomadachd agus cuideachd a' dèanamh cron air gnìomhan deatamach a tha na h-àrainnean sin a' toirt seachad, mar cuideachadh le bhith a' dìon an tìr bho bhleith agus a' cuideachadh le bhith a' sìoladh sruthadh beathachaidh bhon tìr.
Cungaidhean	Tha mòran chungaidhean a thàinig bho stuthan nàdarra air tìr, ach tha an cuan cuideachd na stòr chungaidhean. Thèid tòrr phlanntaichean is bheathaichean na mara air an sgrùdadh gus cungaidhean ùra a lorg	Feumaidh cuantan a bhith fallain le gnèithean fallain gus am bi e comasach cungaidhean fhaighinn bhon mhuir. Mura tèid seo a dhèanamh gu seasmach, dh'fhaodadh seo a' dèanamh cron air slàinte na h-àrainn.

5. renewableuk.com 2021

6. UNEP 2003

Ciamar a bhios sinn a' cleachdadh a' mhuir? Faidhle Fiosrachaidh

A' coimhead as dèidh ar cuan

Gus dèanamh cinnteach gum bi an cuan fallain airson an àm ri teachd, feumaidh sinn milleadh an àrainn a lùghdachadh, a' dèanamh cinnteach gun tèid buain a dhèanamh gu seasmhach agus eag-shiostaman deatamach a dhìon.

Ciamar as urrainn dhuinn coimhead as dèidh a' chuain?

Tha **reachdas agus laghan** stèidhichte gus nach bi an uiread de bagairtean ann. Tha tòrr diofar gnìomhachdan feumach air ceadan airson càil a dhèanamh, mar obair togail no obair sam bith a dh'fhaodadh buaidh a thoirt air fiadh-bheatha is an àrainn aca, gnìomhachd sam bith a dh'fhaodadh a bhith ceangailte ri grunnd na mara, agus gnìomhachd sam bith a dh'fhaodadh stuthan a leigeil a-mach dhan mhuir. Feumaidh na gnìomhan seo a dhol tro sgrùdadh àrainneachd mus tèid cead a thoirt seachad.

Tha **Ionadan Dìon Mara** (Marine Protected Areas - MPA) coltach ri tèarmainn nàdair. Tha iad air an stèidheachadh gus gnèithean sònraichte no àrainnean slàn a dhìon. Bidh MPA ag obair gus rudan millteach a lùghdachadh agus bith-iomadachd a dhìon. Taobh a-staigh na Roinn Eòrpa, airson gach €1 a thèid a-mach ann am MPA, gheibhear €3 air ais air sgàth luach nan seirbheisean aca (7)

Tha **Ionadan Mara Làn-dhìon** no Sònaichean Gun Gabhail na MPA a tha gu math teann. Chan fhaod gnìomhachd sam bi millteach a' tachairt ann gus cothrom a thoirt dha àrainnean a' fàs nas fheàrr

Tha **pròiseactan ath-leasachaidh** ag amas air àrainnean a leasachadh tro obair glèidhteachais

Dùbhlain le bhith a' coimhead às dèidh ar cuain

Tha e duilich a bhith a' riaghladh a' chuain, leis gu bheil mòran de luchd-ùidhe ann le diofar bheachdan. Tha seo a' gabhail a-steach riaghaltasan, iasgairean mòra is beaga, gnìomhachasan turasachd, buidhnean neo-riaghaltasach na h-àrraineachd, a' choimhearsnachd shaidheansail, luchd-còmhnaidh, agus cuid de ghnìomhachasan malairteach.

'S e àite mòr farsaing a th' anns a' chuain agus tha e doirbh rudan a stiùireadh.

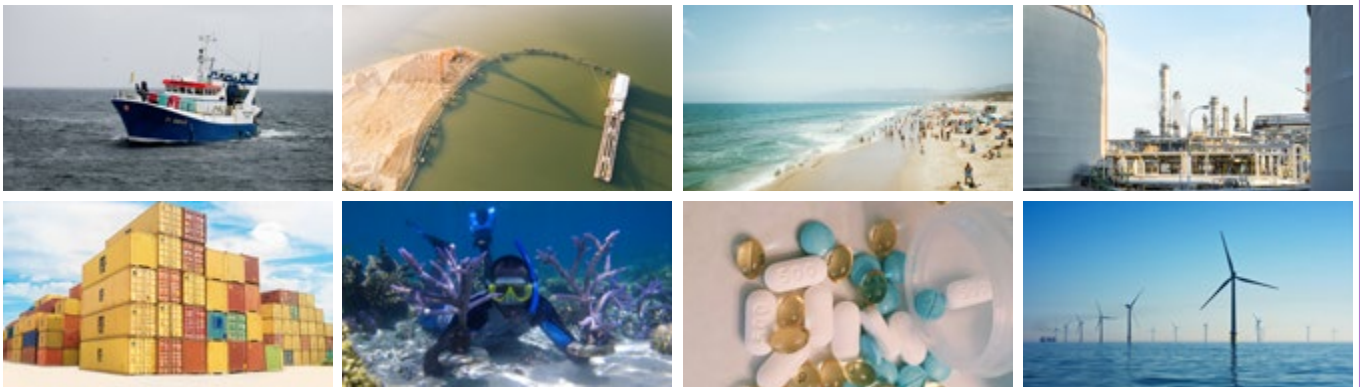
Bidh milleanan de dhaoine ag obair sa ghnìomhachas seo air feadh an t-saoghail

Bidh an gnìomhachas seo a' toirt biadh dha billeanan de dhaoine

Is urrainn do chuid de na dòighean a bhios sinn a' cleachdadh an gnìomhachas seo milleadh a dhèanamh air àrainnean na mara

Tha cuid de bheathaichean a' dol à bith air sgàth droch chleachdaidhean sa ghnìomhachas seo

Bidh an gnìomhachas seo a' cleachdadh bàtaichean mòra sa chuan, bàtaichean beaga far a' chladaich agus structaran beaga air a' chosta cuideachd

Tha an gnìomhachas seo cudromach nad bheatha làitheil

Bidh inbhidh a' cleachdadh a' ghnìomhachais seo airson càraichean is busaichean a dhràibheadh agus fiù 's plèanaichean

Tha e air a chleachdadh gus do dhachaigh a' cumail blàth

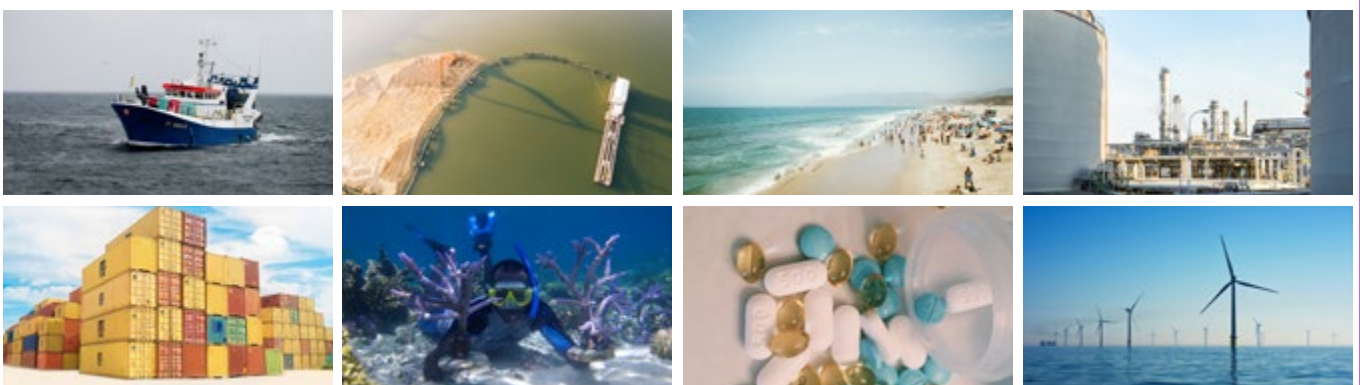
Tha an gnìomhachas seo mar as trice rin lorg sa chuan ach uaireannan gheibh thu an gnìomhachas seo air tìr cuideachd

Tha an gnìomhachas seo a' toirt tòrr airgid don eaconamaidh

Nuair a tha an gnìomhachas seo air a thogail, is urrainn dhaibh cron a dhèanamh air àrainnean na mara

Ma tha tubaist anns a' ghnìomhachas seo, is urrainn dha milleadh mòr a dhèanamh air beathaichean na mara agus na h-àrainnean aca

Bidh an gnìomhachas seo a' leigeil a-mach eimiseanan gualain a tha a' toirt buaidh air a' chliomaid againn

Bidh an gnìomhachas seo a' cuideachadh le bhith a' ceangal dhùthchannan air feadh an t-saoghail

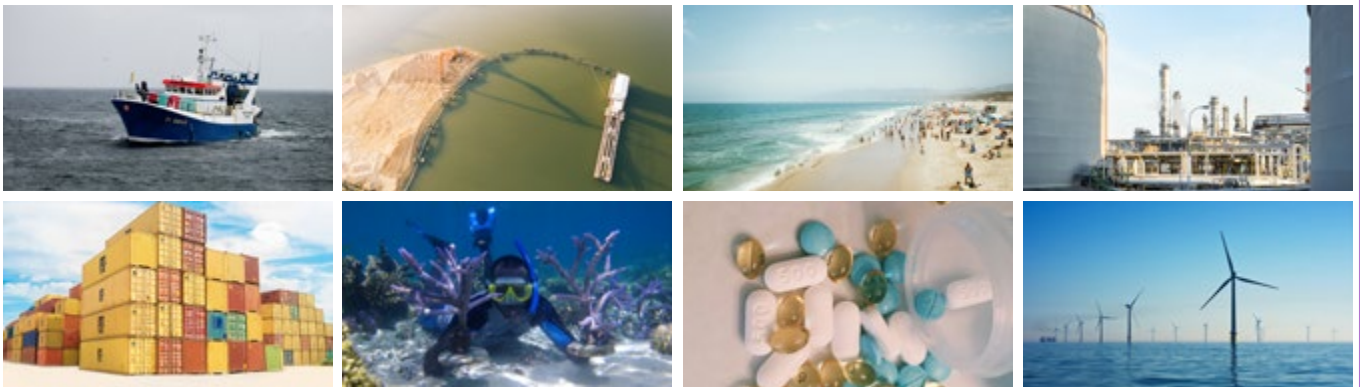
Tha aodaich, dèideagan, àirneis, leabhraichean agus fiù 's càraichean agad air sgàth a' ghnìomhachais seo

Bidh an gnìomhachas seo a' cuideachadh mòran dhaoine le bhith a' siubhal agus a' falbh air saor-làithean

Tha an gnìomhachas seo gu math fuaimneach dha beathaichean sa chuan

Nuair a tha tubaistean ann, is urrainn don gnìomhachas seo tòrr truailleadh a dhèanamh

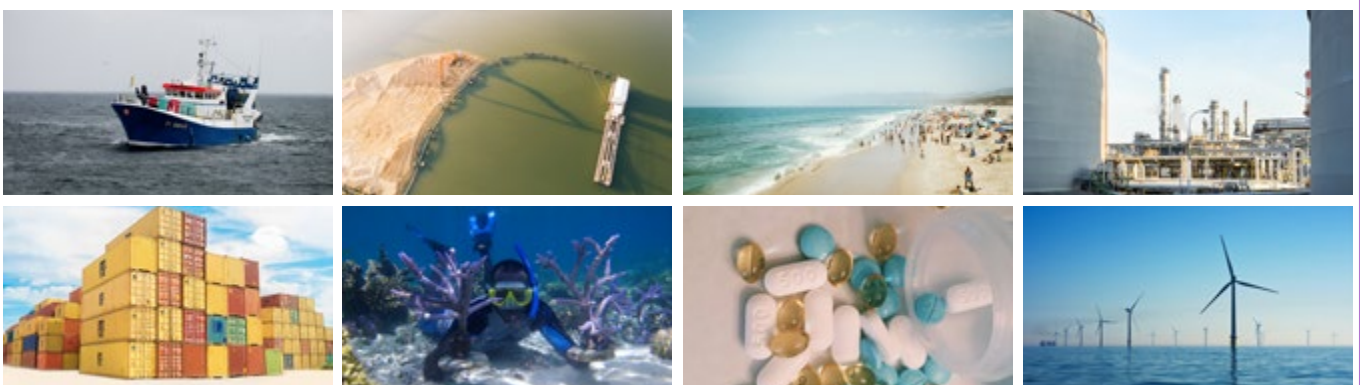
Is urrainn don gnìomhachas seo gnèithean neo-dhùthchasach a sgaoileadh air feadh an t-saoghail, is dòcha gun dèan sin cron air an àrainneachd nàdarra. A bheil fios agad dè th' ann an gnè neo-dhùthchasach?

Tha cuid de ar dachaighean, gnìomhachasan, bùthan, rathaidean air a dhèanamh a-mach à stuthan bhon ghnìomhachas seo

Bidh sinn cuideachd a' cleachdadh stuth bhon gnìomhachas seo gus an costa a dhìon bho stoirmean

Tha an gnìomhachas seo a' dèanamh tòrr milleadh air àrainnean aig grunn na mara

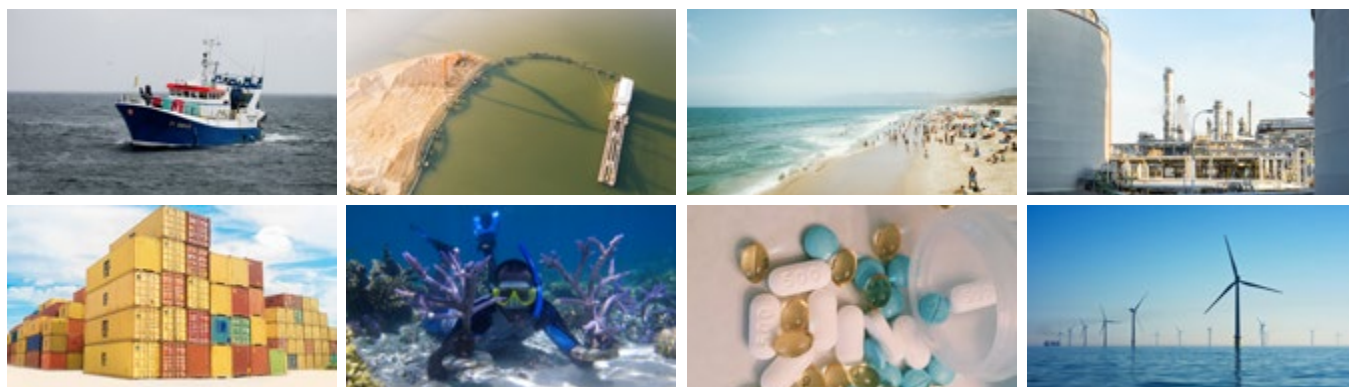
Tha an gnìomhachas seo gu math cudromach. Is dòcha gum faigh thu buannachd bhon ghnìomhachas seo aig an taigh agus san sgoil

Bidh an gnìomhachas seo cuideachd a' toirt taic gus àrainn a chruthachadh do lusan is beathaichean mara

Cha toil le cuid de dhaoine coltas a' ghnìomhachais seo

Nuair a thèid an gnìomhachas seo air an togail, is urrainn dha milleadh a dhèanamh air àrainn na mara

Tha e cuideachd gu math fuaimneach do bheathaichean a tha a' fuireach sa mhuir

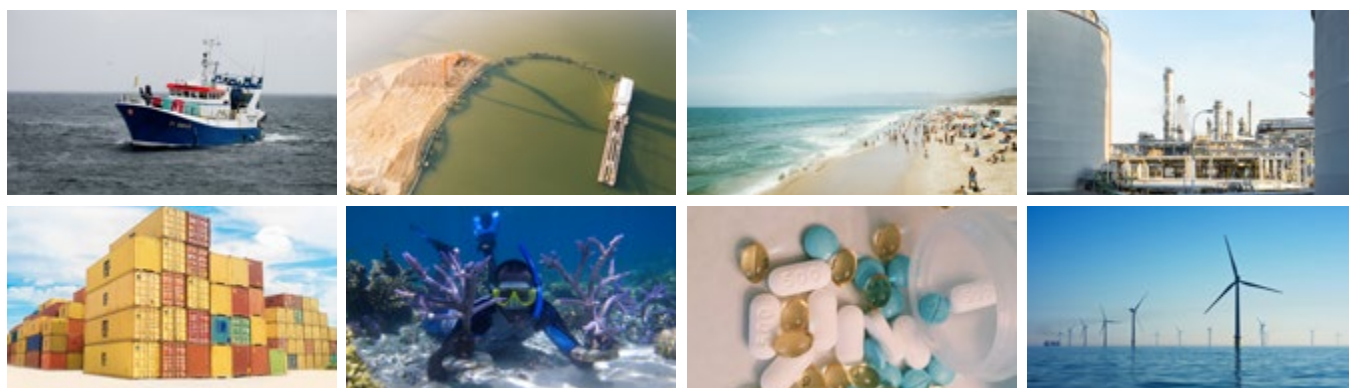
Bidh an gnìomhachas seo a' cuideachadh le bhith a' teagasg mun chuan

Airson cuid, bidh an gnìomhachas seo an aon eòlas a th' aca air a' chuan

Bidh an gnìomhachas seo a' cruthachadh 'stuthan' do ghnìomhachasan agus cuid de thaighean air feadh an t-saoghail

Faodaidh an gnìomhachas seo milleadh mòr a dhèanamh air àrainnean na mara

Tha cuid de bheathaichean a' dol à bith air sgàth droch chleachdaidhean sa ghnìomhachas seo

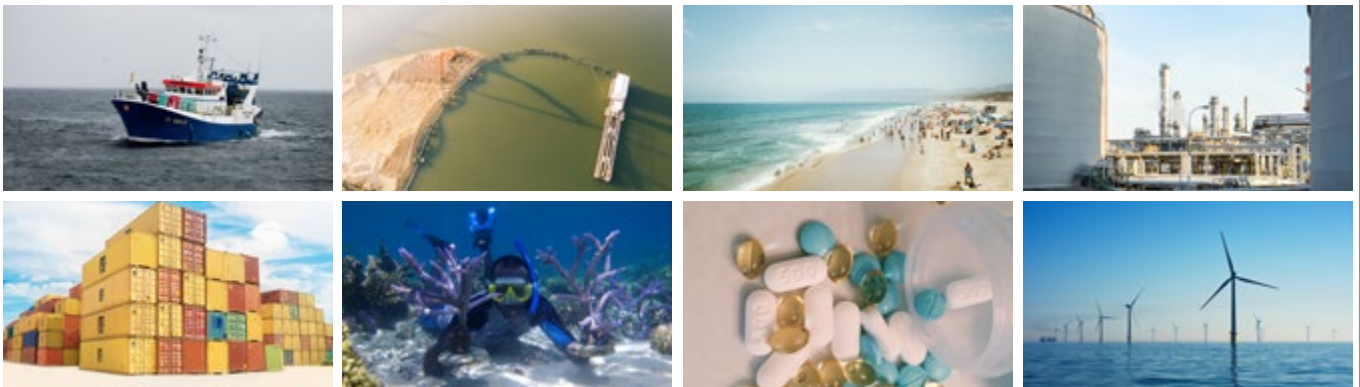

Tha an gnìomhachas seo glè chudromach don eaconamaidh

Bidh daoine a' cleachdadh an gnìomhachas seo mar saor-làithean

Is urrainn don gnìomhachas seo milleadh a dhèanamh air àrainnean na mara nuair a bhios e a' togail thogalaichean agus structaran air a' chosta

Ma bhios cus dhaoine a' tadhal air na h-àrainnean cugallach seo, dh'fhaodadh iad cron a dhèanamh orra

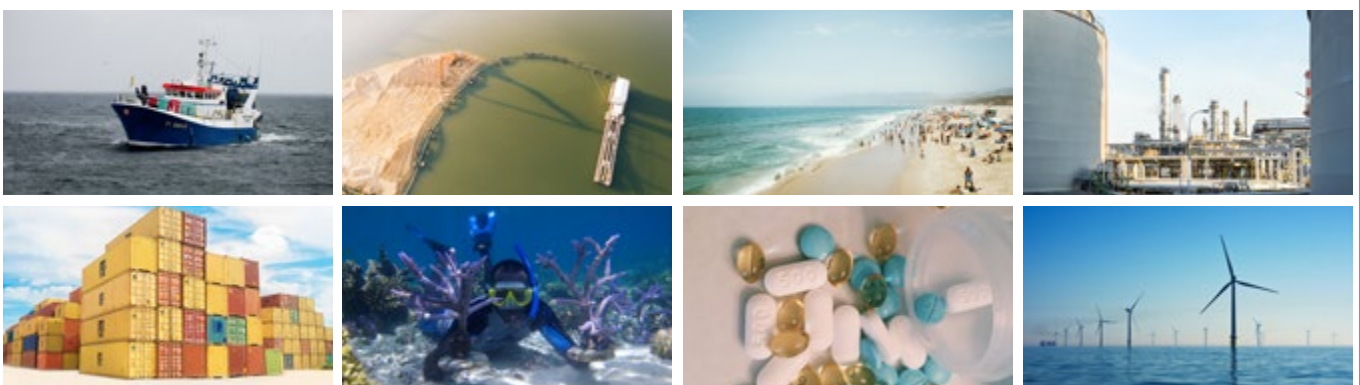

Tha an gnìomhachas seo fhathast gu math ùr

Bidh an gnìomhachas seo a' cuideachadh dhaoine beatha fhallain a chumail

Tha cuid de na tàthchuidean bhon ghnìomhachas seo a' tighinn bhon mhuir

Tha e cudromach gun tèid an gnìomhachas seo a riaghladh gus nach dèan e cron air àrainnean, lusan is beathaichean

Math..

Dona..

Math..

Dona..

Math..

Dona..

Math..

Dona..

Math..

Dona..

Math..

Dona..

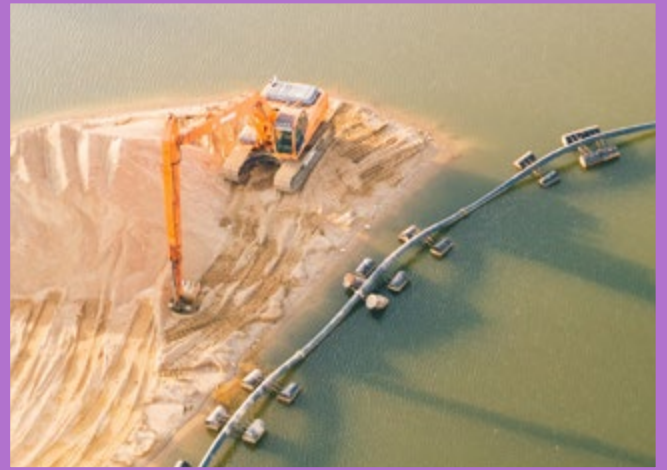
Math..

Dona..

Math..

Dona..

Ciamar a bhios sinn a' cleachdadh
a' mhuir?

Eòlasan agus Builean

Litearrachd agus Gàidhlig

- 'S urrainn dhomh beachdan is fiosrachadh iomchaidh a thaghadh is a chur an òrdugh ann an dòigh a tha freagairt air m' adhbhar agus facail a chleachdadh a fhreagras air mo luchd-amais. **LIT 2-06a**
- 'S urrainn dhomh sealltainn gu bheil mi a' tuigsinn na tha mi ag èisteachd no a' coimhead le bhith a' freagairt cheistean litireil, ceistean a' sireadh brìgh, ceistean measaidh no seòrsaichean cheist eile, agus le bhith a' faighneachd cheistean de dhiofar seòrsaichean bhuam fhìn. **LIT 2-07a**
- Airson mo chuideachadh a' tighinn gu beachd fiosraichte, is urrainn dhomh fìrinn aithneachadh o bheachd, agus tha mi ag ionnsachadh a bhith ag aithneachadh nuair a tha na goireasan agam a' feuchainn ri buaidh a thoirt orm, agus dè cho feumail 's a tha iad. **LIT 2-08a**
- Nuair a bhios mi ag èisteachd agus a' bruidhinn ri daoine eile airson diofar adhbharan, is urrainn dhomh:
 - fiosrachadh, eòlasan is beachdan innse
 - pròiseasan agus beachdan a mhìneachadh
 - na cùisean a thèid a thogail aithneachadh agus geàrrchunntas a dhèanamh air na prìomh phuingeannan agus cho-dhùnaidhean
 - puingeannan a shoilleireachadh le bhith a' faighneachd cheistean no le bhith ag iarraidh air daoine tuilleadh a ràdh. **LIT 2-09a**
- 'S urrainn dhomh notaichean a sgrìobhadh, an cur an òrdugh fo chinn fhreagarrach agus an cleachdadh airson fiosrachadh a thuigsinn, mo smaoineachadh a thoirt air adhart, ceistean a rannsachadh agus teacsaichean ùra a chruthachadh, a' cleachdadh m' fhacail fhìn mar a bhios iomchaidh. **LIT 2-15a**

Ealain Chruthachail

- Tha mi air eòlas fhaighinn air cho inntinneach is brosnachail 's a tha e a bhith a' gabhail pàirt ann an tachartas no taisbeanadh agus a bhith nam phàirt den luchd-amais aig taisbeanaidhean/tachartasan dhaoine eile. **EXA 2-01a**

Cuspairean Sòisealta

- 'S urrainn dhomh bruidhinn mun bhuaidh aig obair dhaoine air an àrainneachd agus molaidhean a dhèanamh air mar as urrainn dhuinn a bhith beò ann an dòigh a tha nas cùramaiche dhan àrainneachd. **SOC 2-08a**

Teicneòlasan

- Is urrainn dhomh anailis a dhèanamh air mar as urrainn dòigh beatha buaidh a thoirt air an àrainneachd agus air stòrasan na Cruinne agus molaidhean a dhèanamh mu bhith beò ann an dòigh nas seasmhaich.

TCH 2-06a

- Is urrainn dhomh molaidhean a dhèanamh mun dòigh a dh'fhaodadh daoine agus buidhnean teicneòlasan a chleachdadh gus taic a thoirt do sheasmhachd agus a' bhuidheachd air ar nàrainneachd a lùghdachadh. **TCH 2-07a**

Le taing do ar com-pàirtichean

A' cur taic ri Fuaim a' Chuain:

Aberdeen City Council, Aberdeen Endowments Trust, Alexander Moncur Charitable Trust, Balgay Children's Society, Castansa Trust, Cookie Matheson Charitable Trust, David and June Gordon Memorial Trust, Educational Institute of Scotland, Forteviot Charitable Trust, The Gannochy Trust, Glasgow City Council, Hugh Fraser Foundation, Jimmie Cairncross Charitable Trust, Leach Family Charitable Trust, Leisure and Culture Dundee, Leng Charitable Trust, The McGlashan Charitable Trust, MEB Charitable Trust, Nancie Massey Charitable Trust, Northwood Charitable Trust, PF Charitable Trust, Q Charitable Trust, Scott Davidson Charitable Trust, ScotRail, Stevenston Charitable Trust, Tay Charitable Trust, Tillyloss Trust, Walter Craig Charitable Trust, Walter Scott Giving Group.

Royal Scottish National Orchestra
19 Killermont Street, Glasgow G2 3NX

Charitable Company registered in Scotland
Company Number: SC027809
Scottish Charity Number: SC010702

The RSNO is supported by
the Scottish Government

